TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2005 m. liepos 14 d. *

Byloje C-107/04

dėl *Tribunal Supremo* (Ispanija) 2003 m. gruodžio 1 d. Sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2004 m. kovo 1 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Comité Andaluz de Agricultura Ecológica

prieš

Administración General del Estado,

Comité Aragonés de Agricultura Ecológica,

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro P. Jann (pranešėjas), kolegijos pirmininkas K. Lenaerts, teisėjai J. N. Cunha Rodrigues, M. Ilešič ir E. Levits,

* Proceso kalba: ispanų.

generalinė advokatė J. Kokott,
posėdžio sekretorė M. Ferreira, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2005 m. kovo 3 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs rašytines pastabas, pateiktas:

— Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos E. Braquehais Conesa,

— Graikijos vyriausybės, atstovaujamos S. Charitaki ir V. Kontolaimos,

— Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos S. Pardo Quintillán, B. Doherty ir F. Jimeno Fernandez,

susipažinęs su 2003 m. kovo 17 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 1991 m. birželio 24 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2092/91 dėl ekologinės žemės ūkio produktų gamybos ir

nuorodų apie tokią gamybą ant žemės ūkio ir maisto produktų (OL L 198, p. 1), papildyto 1999 m. liepos 19 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1804/99, įtraukiant ir gyvulininkystės produkciją (OL L 222, p. 1, toliau – Reglamentas Nr. 2092/91), 2 straipsnio aiškinimu.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant bylą tarp *Comité Andaluz de Agricultura Ecológica* ir *Administración General del Estado.*

Teisinis pagrindas

Bendrijos teisės aktai

3 Reglamentas Nr. 2092/91 nustatė Bendrijos taisykles dėl produktų, pagamintų laikantis ekologinės gamybos būdo, gamybos, ženklinimo etiketėmis ir patikrinimo. Iš šio reglamento penktos konstatuojamosios dalies matyti, kad juo siekiama užtikrinti sąžiningą konkurenciją tarp tokios produkcijos gamintojų, garantuoti visų gamybos etapų viešumą ir padidinti vartotojų pasitikėjimą šiais produktais.

4 Šio reglamento 2 straipsnis numato:

„Taikant šį reglamentą produktas laikomas turinčiu nuorodą, jog jis pagamintas laikantis ekologinės gamybos būdo, jeigu etiketėse, reklaminėje medžiagoje arba prekybos dokumentuose toks produktas, jo ingredientai arba pašarinės medžiagos yra apibrėžiami kiekvienoje valstybėje narėje naudojamomis nuorodomis, kurios

rodo pirkėjui, kad šis produktas, jo ingredientai arba pašarinės medžiagos buvo gauti laikantis 6 straipsnyje nustatytų gamybos taisyklių, ypač, jeigu po vieną arba kartu įrašomi toliau išvardyti terminai arba jų įprastiniai vediniai (pvz.: bio-, eko- ir t. t.) ar jų santrumpos, nebent jie nėra taikomi maisto produktuose arba pašaruose esantiems žemės ūkio produktams, arba yra akivaizdžiai nesusiję su šiuo gamybos būdu:

— ispaniškai: *ecológico,*

— daniškai: *økologisk,*

— vokiškai: *ökologisch, biologisch,*

— graikiškai: *βιολογιχό,*

— angliškai: *organic,*

— prancūziškai: *biologique,*

— itališkai: *biologico,*

— olandiškai: *biologisch,*

— portugališkai: *biológico,*

— suomiškai: *luonnonmukainen,*

— švediškai: *ekologisk.*" (Pataisytas vertimas)

5 Reglamento Nr. 2092/91 2 straipsnis, iš dalies pakeistas 2004 m. vasario 24 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 392/2004 (OL L 65, p. 1) ir Čekijos Respublikos, Estijos Respublikos, Kipro Respublikos, Latvijos Respublikos, Lietuvos Respublikos, Vengrijos Respublikos, Maltos Respublikos, Lenkijos Respublikos, Slovėnijos Respublikos ir Slovakijos Respublikos stojimo sąlygų ir sutarčių, kuriomis yra grindžiama Europos Sąjunga, pritaikomųjų pataisų aktu (OL L 236, 2003, p. 346), numato:

„Taikant šį reglamentą produktas laikomas turinčiu nuorodą, jog jis pagamintas laikantis ekologinės gamybos būdo, jeigu etiketėse, reklaminėje medžiagoje arba prekybos dokumentuose toks produktas, jo ingredientai arba pašarinės medžiagos yra apibrėžiami nuorodomis, kurios rodo pirkėjui, kad šis produktas, jo ingredientai arba pašarinės medžiagos buvo gauti laikantis 6 straipsnyje nustatytų gamybos taisyklių. Visų pirma tokie terminai arba jų įprasti vediniai (pvz.: bio, eko ir t. t.) ar jų santrumpos, naudojami kartu arba atskirai, visoje Bendrijoje bet kuria Bendrijos kalba laikomi svarbiausia nuoroda į ekologinį gamybos būdą, nebent jie nėra taikomi maisto produktuose arba pašaruose esantiems žemės ūkio produktams arba yra akivaizdžiai nesusiję su šiuo gamybos būdu:

— ispaniškai: ecológico,

— čekiškai: *ekologické,*

— daniškai: *økologisk,*

— vokiškai: *ökologisch, biologisch,*

— estiškai: *mahe or / ökoloogiline,*

— graikiškai: *βιολογιχό,*

— angliškai: *organic,*

— prancūziškai: *biologique,*

— itališkai: *biologico,*

— latviškai: *bioloģiskā,*

— lietuviškai: ekologiškas,

— vengriškai: *ökológiai,*

— maltietiškai: *organiku,*

— olandiškai: *biologisch,*

— lenkiškai: *ekologiczne,*

— portugališkai: *biológico,*

— slovakiškai: *ekologické, biologické,*

— slovėniškai: *ekološki,*

— suomiškai: *luonnonmukainen,*

— švediškai: *ekologisk.*" (Pataisytas vertimas)

6 Reglamento Nr. 2092/91 2 straipsnio pakeitimo motyvai išdėstyti Reglamento Nr. 392/2004 antroje konstatuojamojoje dalyje:

„Reglamente (EEB) Nr. 2092/91 numatyta apsauga Bendrijos mastu tam tikriems terminams, taikomiems siekiant vartotojams nurodyti, kad maisto ar pašarų produktas arba jo ingredientai yra gauti tame reglamente nustatytu ekologinės gamybos būdu. Ta apsauga taikoma ir įprastiems šių terminų vediniams arba įprastoms santrumpoms, vartojamiems tiek atskirai, tiek kartu, neatsižvelgiant į tai, kuria kalba jie vartojami. Siekiant išvengti neteisingo apsaugos taikymo srities aiškinimo, tą reglamentą reikia atitinkamai iš dalies pakeisti." (Pataisytas vertimas)

Nacionalinės teisės aktai

7 1993 m. spalio 22 d. Karaliaus dekreto Nr. 1852/1993 dėl ekologiškos žemės ūkio gamybos ir nuorodų apie tokią gamybą ant žemės ūkio ir maisto produktų (BOE, Nr. 283, 1993 m. lapkričio 26 d., p. 33528) 3 straipsnio 1 dalis iš pradžių numatė:

„Pagal Reglamento Nr. 2092/91 2 straipsnį produktas visais atvejais laikomas turinčiu nuorodą, jog jis pagamintas laikantis ekologinės gamybos būdo, jei jis ar jo ingredientai etiketėse, reklaminėje medžiagoje arba prekybos dokumentuose ženklinami terminu „ecológico".

Be specialių autonominiuose regionuose taikomų nuorodų, kartu su produkto pavadinimu, jo ingredientų ar prekių ženklu pavadinimais taip pat gali būti vartojamos nuorodos: „obtenido sin el empleo de productos químicos de síntesis", „biológico", „orgánico", „biodinámico", iš jų sudaryti atitinkami pavadinimai bei žymenys „eco" ir „bio", kartu su produkto, jo ingredientų pavadinimais ar jo prekių ženklu arba be jų."

8 Šis dekretas buvo iš dalies pakeistas 2001 m. gegužės 26 d. Karaliaus dekretu Nr. 506/2001 (BOE, Nr. 126, 2001 m. gegužės 21 d., p. 18609). Dabartinės jo redakcijos 3 straipsnio 1 dalis nustato:

„Pagal Reglamento (EEB) Nr. 2092/91, papildyto Reglamentu (EB) Nr. 1804/1999, 2 straipsnio nuostatas produktas visais atvejais laikomas turinčiu nuorodą, jog jis pagamintas laikantis ekologinės gamybos būdo, jeigu etiketėse, reklaminėje medžiagoje arba prekybos dokumentuose toks produktas, jo ingredientai arba

pašarinės medžiagos yra ženklinami terminu „ecológico" arba jo vediniu „eco", kuris vartojamas vienas arba kartu su produkto, jo ingredientų pavadinimais arba jo prekių ženklu."

9 Pagal šio karaliaus dekreto motyvų trečiąją ir penktąją pastraipas tokio pakeitimo reikėjo siekiant išvengti bet kokių terminų, pagal Bendrijos teisės aktus skirtų ekologinei gamybai, dviprasmybės ir painiavos, kuri gali kilti vartotojams, atsižvelgiant į realią situaciją Ispanijos maisto rinkoje, kur terminas „bio" tapo plačiai vartojamas maisto produktams, kurių savybės nesusijusios su ekologinės gamybos būdu.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

10 *Comité Andaluz de Agricultura Ecológica* pateikė *Tribunal Supremo* ieškinį dėl Karaliaus dekreto Nr. 506/2001 teisėtumo.

11 Šio teismo nuomone, pagrindinės bylos baigtis priklauso nuo Reglamento Nr. 2092/91, būtent nuo jo 2 straipsnio, taikymo srities ir prasmės. Teisingumo Teismui pateiktame prašyme išaiškinti *Tribunal Supremo* paprašė, kad prejudiciniai klausimai būtų nagrinėjami remiantis šiuo reglamentu, iš dalies pakeistu Reglamentu Nr. 392/2004, įsigaliojusiu po prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikimo.

12 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas abejoja dėl nacionalinių nuostatų, numatančių tik termino „ecológico", jo dalies „eco" ir jo vedinių vartojimą ekologinės gamybos būdui ir leidžiančių terminą „biológico", jo dalį „bio" ir jo vedinius vartoti produktams, neatitinkantiems jos reikalavimų, suderinamumo su Bendrijos teisės aktais.

13 Dėl šių priežasčių *Tribunal Supremo* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

„1. Ar reglamentas (Nr. 2092/1991), papildytas reglamentu (Nr. 1804/1999), nustato, kad visose valstybėse narėse terminai „biológico" ir „ecológico" bei jų dalys „bio" ir „eco" turi būti vartojami kaip nuorodos pirkėjui, kad produktas arba jo ingredientai pagaminti pagal ekologinės žemės ūkio gamybos taisykles?

2. Ar reglamentas (Nr. 2092/1991), papildytas reglamentu (Nr. 1804/1999), nustato, kad visose valstybėse narėse terminais „biologico" ir „ecologico" bei jų dalimis „bio" ir „eco" būtų būtinai ženklinami tik produktai, pagaminti pagal šiame reglamente nustatytas ekologinės žemės ūkio gamybos taisykles?

3. Ar reglamento (Nr. 2092/1991), papildyto reglamentu (Nr. 1804/1999), 2 straipsnis apriboja termino „ecologico" ir jo dalies „eco" vartojimą produktams, pagamintiems pagal šiame reglamente nustatytas ekologinės gamybos taisykles, ženklinti ispanų kalba taip, kad Bendrijos teisė nedraudžia Ispanijoje vartoti termino „biologico" ir jo dalies „bio" ir neekologiškiems produktams, jeigu dėl vartojimo šis terminas ir jo dalis tapo bendriniais terminais ir jų dalimis, kuriais Ispanijoje nėra žymimi maisto produktai, turintys tam tikrų su ekologiniu žemės ūkio gamybos būdu susijusių savybių?"

Dėl prejudicinių klausimų

14 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo prejudiciniais klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, iš esmės klausia, ar Reglamento Nr. 2092/91 2 straipsnį, vėliau tą patį straipsnį, iš dalies pakeistą Reglamentu Nr. 392/2004, reikia aiškinti taip, kad jis draudžia Ispanijoje produktų, pagamintų nesilaikant ekologinės gamybos būdo, etiketėse, reklaminėje medžiagoje ar prekybos dokumentuose pateikti nuorodą „biológico" arba jos dalį „bio".

15 Ispanijos vyriausybė tvirtina, kad Reglamento Nr. 2092/91 2 straipsnis nedraudžia vartoti termino „biológico" arba jo dalies „bio" produktams, pagamintiems nesilaikant ekologinės gamybos būdo, nes šiame straipsnyje pateiktame sąraše ispanų kalba minimas tik terminas „ecológico". Kiek tai susiję su Reglamentu Nr. 2092/91, iš dalies pakeistu Reglamentu Nr. 392/2004, Ispanijos vyriausybė mano, kad galimas kitas išaiškinimas, ir nurodo, kad ji siūlo priimti nacionalinės teisės aktą, atsižvelgiant į šio proceso ir byloje *Komisija prieš Ispaniją* dėl įsipareigojimų neįvykdymo (žr. šios dienos sprendimą byloje C-135/03, Rink. p. I-6909) baigtį.

16 Graikijos ir Prancūzijos vyriausybės bei Europos Bendrijų Komisija, atsakydamos į Teisingumo Teismo klausimą, teigia, kad ne tik iš naujausios, bet ir iš ankstesnės Reglamento Nr. 2092/91 redakcijos matyti, jog terminams, atitinkantiems prancūzų kalbos terminus „biologique" ir „bio", turi būti suteikiama tokia pati apsauga visoje Bendrijoje. Reglamento Nr. 2092/91 2 straipsnis, iš dalies pakeistas Reglamentu Nr. 392/2004, tiek, kiek jis numato, kad nurodyti terminai arba jų vediniai „laikomi nuoroda apie ekologinės gamybos būdą visoje Bendrijoje ir bet kuria oficialiąja Bendrijos kalba", tik patikslina požiūrį, išreikštą ankstesnėje redakcijoje. Be to, tokia analizė išplaukia iš Reglamento Nr. 392/2004 antros konstatuojamosios dalies. Net jei Reglamento Nr. 2092/91 2 straipsnyje pateiktame sąraše ispanų kalba nurodytas

tik terminas „ecológico“, terminui „biológico“ ir jo vediniams Ispanijoje turi būti taikoma tokia pati apsauga.

17 Iš minėto Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Ispaniją* 33 punkto matyti, kad Reglamento Nr. 2092/91 2 straipsnis, kiek tai susiję su produktų, gautais ekologinės gamybos būdu, etiketėmis, daro nuorodą į „kiekvienoje valstybėje narėje naudojamas nuorodas“, „ypač <...> terminus arba jų įprastinius vedinius <...>“, nurodytus tuo metu galiojusiame sąraše, kuriame vienuolika Bendrijos oficialiųjų kalbų pateiktos viena ar dvi sąvokos šiuo klausimu. Šiame sąraše penkiomis iš vienuolikos kalbų minimas tik vienas terminas, atitinkantis terminą „biologique“ (biologiškas) prancūzų kalba. Kitomis trimis kalbomis nurodomas tik vienas terminas, atitinkantis terminą „écologique“ (ekologiškas) prancūzų kalba. Vokiečių kalba nurodyti du skirtingi terminai, atitinkantys abu šiuos terminus, o likusiomis dviem kalbomis nurodomas kitas terminas.

18 Ispanų kalbos atveju šiame straipsnyje pateiktame sąraše nurodomas vien terminas „ecológico“ ir jo vedinys „eco“, ir kadangi nebuvo įrodytas skirtingas vartojimas Ispanijoje, Teisingumo Teismas, nagrinėdamas Komisijos pareikštą ieškinį, nepripažino, kad Ispanijos Karalystė, neuždrausdama produktų, pagamintų ne ekologinės gamybos būdu, gamintojams vartoti kitus terminus nei „biológico“ arba „bio“, neįvykdė įsipareigojimų (minėto sprendimo *Komisija prieš Ispaniją* 35 punktas).

19 Reglamento Nr. 2092/91 2 straipsnis, iš dalies pakeistas Reglamentu Nr. 392/2004, nustato, kad šiame straipsnyje skirtingomis kalbomis nurodyti terminai valstybėms narėms yra ne išimtiniai, bet rekomendacinio pobūdžio, apimantys ir vertimus į kitas oficialiąsias Bendrijos kalbas. Ši reglamento redakcija, kaip nurodė generalinė advokatė savo išvados 26–29 punktuose, atitinka dabartinius bendros maisto produktų rinkos poreikius, bendros žemės ūkio bei aplinkos apsaugos politikos ir vartotojų apsaugos tikslus.

20 Iš to išplaukia, kad nuo minėto reglamento įsigaliojimo Ispanijoje, be termino „ecológico", termino „biologiškas", kurį atitinkantys terminai nurodomi ne kartą atnaujintame minėtame 2 straipsnyje pateiktame sąraše, vertimas taip pat turi būti vartojamas tik produktams, gautiems ekologinės gamybos būdu.

21 Tačiau ši nauja formuluotė, nepaisant Reglamento Nr. 392/2004 antros konstatuojamosios dalies, pagal kurią reikia „išvengti neteisingo aiškinimo", nedaro įtakos Reglamento Nr. 2092/91 turiniui. Iš tikrųjų naujos minėto 2 straipsnio redakcijos priėmimas leidžia preziumuoti įstatymų leidėjo valią pakeisti Reglamentą Nr. 2092/91, o ne palikti jį nepakeistą. Nesant tokios įstatymų leidėjo valios ginčijamo teisės akto pakeitimas nėra būtinas (minėto sprendimo *Komisija prieš Ispaniją* 38 punktas).

22 Todėl į prejudicinius klausimus reikia atsakyti taip:

— Reglamento Nr. 2092/91 2 straipsnį reikia aiškinti taip, kad jis nedraudė Ispanijoje produktų, pagamintų ne ekologinės gamybos būdu, etiketėse, reklaminėje medžiagoje ir prekybos dokumentuose pateikti nuorodą „biológico" arba jos dalį „bio",

— tą patį 2 straipsnį, iš dalies pakeistą Reglamentu Nr. 392/2004, reikia aiškinti taip, kad nuo šio reglamento įsigaliojimo jis draudžia Ispanijoje tokių produktų etiketėse, reklaminėje medžiagoje ir prekybos dokumentuose pateikti nuorodą „biológico" arba jos dalį „bio".

Dėl bylinėjimosi išlaidų

23 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą dėl prejudicinio sprendimo pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. **1991 m. birželio 24 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2092/91 dėl ekologinės žemės ūkio produktų gamybos ir nuorodų apie tokią gamybą ant žemės ūkio ir maisto produktų, papildyto 1999 m. liepos 19 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1804/99, įtraukiant ir gyvulininkystės produkciją, 2 straipsnį reikia aiškinti taip, kad jis nedraudė Ispanijoje produktų, pagamintų neekologinės gamybos būdu, etiketėse, reklaminėje medžiagoje ir prekybos dokumentuose pateikti nuorodą „biológico“ arba jos dalį „bio“.**

2. **Tą patį 2 straipsnį, iš dalies pakeistą 2004 m. vasario 24 d. Tarybos reglamentu Nr. 392/2004, reikia aiškinti taip, kad nuo šio reglamento įsigaliojimo jis draudžia Ispanijoje tokių produktų etiketėse, reklaminėje medžiagoje ir prekybos dokumentuose pateikti nuorodą „biológico“ arba jos dalį „bio“.**

Parašai.